

[Sigsgaard.]

socialistiske partier — og her tænker jeg på socialdemokratiet — næsten er de ivrigste til at overlade traditionelt offentlige opgaver til privat foretagsomhed og privat profit. For det er da klart, at når store firmaer kaster sig ud i en storstilet propagandaoffensiv over for folketinget og offentligheden — og det er jo ikke småting, vi er blevet præsenteret for — så skyldes det selvfølgelig ene og alene ønsket om fortjeneste, ønsket om profit. Men vi mener ikke i VS, at de samfundsmæssige investeringer skal bestemmes af profithensyn.

Folketingsudvalget siger smukt i beretningen af 28. november fra sidste år, at det lægger stor vægt på, at det offentlige kan øve kontrol med det selskab, der måske skal bygge lufthavnen. Det er desværre gas. Det pågældende selskab vil få monopolstilling. Det sammenligningsgrundlag, der er nødvendigt for en effektiv kontrol, vil mangle. Privat opførelse bliver dyrere end statslig, fordi selskabet selvfølgelig vil beregne sig fortjeneste, vil beregne sig profit, og det bliver selvfølgelig skatteyderne, der skal betale denne nødvendige merudgift på kortere eller på længere sigt.

For resten er det betænkeligt, at ikke mindst den tidligere regering gav private interesser så stor indflydelse på samfundsinvesteringerne, og det er jo en linje, man kan frygte fulgt op af den nuværende. Dansk Arbejde kom med forslag til udnyttelse af en Kalvebodssinddæmning. Den daværende trafikminister satte Dansk Arbejde til i et udvalg på statens vegne at vurdere sit eget projekt. Kampsax og andre vil gerne tjene penge på Saltholm lufthavn, og de blev også selv sat til at undersøge projektet. En sådan fremgangsmåde trænger måske lige så meget til offentlighedens søgelys som sagen om kildeskattehuset.

Dernæst spørgsmålet om afgifter. Traditionelt har vi ikke arbejdet med afgifter for benyttelse af broer og veje ud fra den betragtning, at de bygges for at fremme samfærdslen og den økonomiske udvikling. Skal folk betale afgifter, så tøver de nok med at benytte broerne og vejene. Ulemperne ved benyttelse af afgifter skal man gøre sig klart. For det første: trafik anlæggene bliver mindre benyttet og tjener derved ikke deres formål fuldt ud. For det

andet: motorvejsafgiften vil få trafikantene til at vælge parallelveje, der er dårligere i stand til at bære trafikken. For det tredje: afgifter belaster privatforbruget nøjagtig lige så meget, som hvis de tilsvarende midler blev taget over skatten. Alt andet lige må indførelsen af afgifter derfor modsvares af lavere skatter. For det fjerde: der er omkostninger og tidtab forbundet med opkrævning. Endelig for det femte: afgifterne er en vej til forøgelse af de samlede profitter her i landet, hvis de altså skal indkasseres af private. VSs konklusion bliver derfor, at der ikke bør opkræves bro- eller vejafgifter, og det vil igen sige, at det offentlige selv må bygge både broer og veje, og det synes vi er udmærket, da der for os at se kun er ulemper forbundet med privat anlæg af broer og lufthavne osv.

Jeg vil herefter tage spørgsmålet om tempoet for trafikinvesteringerne op. I ministerens redegørelse nævnes trafikinvesteringer i de kommende 15 år på ca. 10 milliarder kr., men her er udeladt de 220 mill. kr. om året, der skal bruges til andre veje end motorveje, de 400 mill. kr. om året til DSB er, så vidt jeg ser, også udeladt, 4-5 milliarder kr. til diverse lufthavne er heller ikke med. Ministerens tal skal altså forøges til en ca. 15 milliarder kr. for 15 års perioden. Herfra skal der trækkes forskellige beløb, bl. a. et større beløb, som Sverige formodes at betale, men 20 milliarder 1968-kroner skal det nok blive til. I 1967-68 brugte man omkring 1/2 milliard kr. til disse formål, og det skal åbenbart sættes op til det dobbelte og mod periodens slutning det tre- eller firdobbelte. Det er tal i den størrelsesorden, man arbejder med. Og det er jo voldsomt, når man samtidig erindrer sig statsministerens tale om, at stigningerne i de offentlige udgifter skal begrænses.

Hvis der skal lægges loft over de samlede offentlige udgifter, og hvis samtidig trafikinvesteringerne skal stige hastigt, så må det nødvendigvis gå ud over andre ting. Vi vil også gerne have undervisningspligten udvidet, også ud over det, der ligger i regeringens forslag. Vi vil gerne have nye undervisningsinstitutioner bygget, have sat folkepensionen op, have en ny socialreform gennemført, have afskaffet